

Konstitusiya və Suverenlik İli – 2025

Hüquqi dövlət quruculuğunda prokurorluğun rolu

Dövlətin möhkəm təməlləri yalnız iqtisadi və hərbi güclə deyil, onun hüquqi əsaslarının sabitliyi və ideoloji dayaqlarının möhkəmliyi ilə formalaşır. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası bu mənada xalqın azad iradəsinin və müstəqil dövlətçiliyinin ali ifadəsi, eyni zamanda, milli suverenliyin hüquqi təminatıdır.

Azərbaycanın yeni Konstitusiyası ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasi zəkası və dövlətçilik fəlsəfəsi nəticəsində hazırlanaraq 12 noyabr 1995-ci ildə ümumxalq səsverməsi ilə qəbul olundu. Bu sənəd müasir dövlət quruculuğunun hüquqi bünövrəsini qoydu, demokratik idarəçiliyin və vətəndaş cəmiyyətinin əsas prinsiplərini müəyyənləşdirdi. Ümummilli lider Heydər Əliyev Konstitusiyayı sadəcə hüquqi akt kimi deyil, Azərbaycan xalqının müstəqil iradəsinin və əbədi suverenliyinin manifesti kimi formalaşdırdı.

Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2025-ci ilin “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan olunması, həm bu tarixi sənədin əhəmiyyətini bir daha vurğulamaq, həm də Ümummilli liderin müəyyən etdiyi dövlətçilik kursunun müasir dövrdə davam etdirilməsini simvolizə edir. Bu il, eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının ruhunda yaşayan suverenlik ideyalarının XXI əsrdə tam reallığa çevrilməsini göstərən bir mərhələdir.

Azərbaycan xalqının azadlıq, müstəqillik və dövlətçilik uğrunda yüzillik arzuları 1995-ci ildə qəbul olunmuş Konstitusiyada hüquqi ifadəsini tapdı. Onun preambulasında “Azərbaycan xalqı öz suveren hüququna əsaslanaraq bu Konstitusiyayı

qəbul edir” ifadəsi yer alır – bu, həm tarixi iradənin, həm də hüquqi suverenliyin rəmzidir. Ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə qəbul edilən bu sənəd, müstəqil Azərbaycan dövlətinin idarəetmə modelini, insan və vətəndaş hüquqlarının təminatını və qanunun aliliyini təsbit etdi.

Konstitusiya qəbul olunduğu gündən etibarən, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə hüquqi cəhətdən tanınmış, müstəqil və bərabərhüquqlu dövlət kimi mövqeyinin möhkəmlənməsində əsas sənəd oldu. Bu, dövlət suverenliyinin yalnız siyasi deyil, həm də hüquqi və mənəvi aspektlərini formalaşdırdı. Beləliklə, hüquqi dövlətin təməli məhz Heydər Əliyevin uzaqgörən liderliyi ilə qoyuldu.

Suverenliyin davamlılığı isə müasir mərhələdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni məzmun və dinamika qazandı. XXI əsrdə dövlətin daxili və xarici siyasəti Konstitusiyanın prinsiplərinə sükənərək, Azərbaycanın müstəqil qərarvermə hüququnu və milli maraqlarını qorumaq istiqamətində həyata keçirildi. Bu siyasətin ən parlaq təzahürü 2020-ci ildə baş vermiş Vətən müharibəsi oldu. Məhz Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti və strateji iradəsi sayəsində Azərbaycan Ordusu tarixi Qələbə qazandı, dövlətin konstitusion hüququ

olan ərazi bütövlüyü və suverenliyi bərpa olundu. 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirilən lokal antiterror tədbirləri nəticəsində isə Azərbaycan öz torpaqları üzərində tam suveren hakimiyyətini təmin etdi. Beləliklə, 1995-ci ildə Heydər Əliyevin hüquqi əsaslarını qoyduğu suveren dövlətçilik ideyası, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müasir dövrdə tam gerçəkliliyə çevrildi.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlət hakimiyyətinin bütün qollarının fəaliyyətini hüquq çərçivəsində tənzimləyir və onların qarşılıqlı balansını təmin edir. Bu sistemdə prokurorluq orqanları xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Konstitusiyanın 133-cü maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu

vahid mərkəzləşdirilmiş orqandır və dövlətin hüquqi sabitliyini, qanunun aliliyini və konstitusion prinsiplərin qorunmasını təmin edir.

Prokurorluq orqanlarını yalnız ədalətin bərpası funksiyasını deyil, həm də dövlət suverenliyinin hüquqi təminatını öz üzərinə götürür. Azərbaycanın müstəqillik tarixində prokurorluq orqanları ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi dövlətçilik modelinə sadıq qalaraq, hüquqi dövlətin qurulmasına, qanunun aliliyinin möhkəmlənməsinə mühüm töhfələr vermişdir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu sistem müasir çağırışlara uyğun modernləşdirilmiş, fəaliyyətində peşəkarlıq, şəffaflıq və vətəndaş məmnunluğu kimi prinsipləri əsas tutmuşdur. Prokurorluq bu

gün Azərbaycanın hüquqi suverenliyinin qorunmasında, dövlətin hüquqi dayaqlarının möhkəmləndirilməsində və cəmiyyətin ədalətə inamının təmin olunmasında mühüm rol oynayır. Bu fəaliyyət Konstitusiyanın aliliyinə sadıqlıq, dövlətçilik məsuliyyətinin və milli maraqlara xidmətin parlaq nümunəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, dövlət suverenliyi və hüquqi sistem – bir-birini tamamlayan və qarşılıqlı şəkildə möhkəmləndirən üç sütundur. Bu sütunların əsasında ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlətçilik irsi, onun müəyyən etdiyi hüquqi və ideoloji prinsiplər dayanır. Müasir mərhələdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həmin prinsiplər praktik reallığa çevrilmiş, Azərbaycanın tam suverenliyi bərpa olunmuş və hüquqi dövlətçilik daha da güclənmişdir.

Bu prosesdə prokurorluq orqanları qanunun aliliyinin qoruyucusu və hüquqi suverenliyin təminatçısı kimi mühüm funksiyanı yerinə yetirir. 2025-ci il “Konstitusiya və Suverenlik İli” bu tarixi ardıcılığın, hüquqi dövlət quruculuğu ilə milli suverenliyin vəhdətinin, həm də ədalət və qanunçuluğun təntənəsinin simvoludur.

Konstitusiya – qanunun aliliyi və ədalətin səsi, Suverenlik – azad iradənin və milli ruhun əbədiyyətidir, Prokurorluq isə bu dəyərlərin hüquqi qoruyucusudur.

Ləman DADAŞZADƏ,
Sumqayıt şəhər prokurorunun köməkçisi, I dərəcəli hüquqşünas